

Dönem: 23

Yasama Yılı: 2

TBMM

(S. Sayısı: 33)

Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/315)

Not: Tasarı, Başkanlıkça; Dışişleri ve Adalet komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

27.9.2007

Sayı: B.02.0.KKG/196-279/3739

Konu: Yenileme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Cemil Çiçek

Başbakan V.

LİSTE

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarısının Adı :</u>
1/887	Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/903	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilim ve Teknoloji Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/906	Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/922	Adaletle Uluslararası Erişim Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/931	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/934	Türkiye Cumhuriyeti Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ile Romanya Kobiler ve Kooperatifler Ulusal Kurumu Arasındaki Mutabakat ve İşbirliği Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/936	Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Yapılan Lokomotif, Vagon ve Diğer Ray Hizmetlerini de Kapsayan Demiryolu Araç ve Gereçlerinin Yapımı, Geliştirilmesi, Yenilenmesi, Bakımı ve Onarımıyla İlgili Karşılıklı Anlaşma Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarısının Adı :</u>
1/939	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/941	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/957	Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/958	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/959	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Denizlerde Karasuların Ötesindeki Olayların Önlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/962	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/963	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/964	Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Bosna-Hersek Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/965	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İkili İş Birliği Süresince Mübadele Edilen veya Oluşturulan Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemelerin Karşılıklı Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/970	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Dış Ekonomik İlişkiler Ajansı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/973	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında İki Taraflı Askeri Teknik İşbirliği Çerçevesinde Kullanılan ve Elde Edilen Fikrî ve Sınai Mülkiyet Haklarının Karşılıklı Korunmasına İlişkin Müşterek Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/982	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moğolistan Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/983	Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Devletleri Örgütü Genel Sekreterliği Arasında Çerçeve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/986	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İktisadi Kalkınma İşbirliği Fonu Kredilerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/987	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1000	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarısının Adı :</u>
1/1014	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesinin Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1015	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1016	Asya Karayolları Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1020	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan ve Karadağ Bakanlar Konseyi Arasında Askerî-Bilimsel ve Askerî-Teknik İşbirliği Konusunda Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1044	Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 17 nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Deniz Yoluyla Yapılan Kaçakçılıkla Mücadele Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1045	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1046	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük İdarelerinin Karşılıklı Yardımlaşmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1049	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1051	Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1058	Güneydoğu Avrupa Sivil-Asker Acil Durum Planlama Konseyi Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1059	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1060	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1063	Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti Arasında Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1071	Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1076	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Bitki Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1078	Türkiye Cumhuriyeti Jandarma Genel Komutanlığı ile Ukrayna İçişleri Bakanlığı İç Birlikler Ana Departmanı Arasında Güvenlik Alanında Personel Eğitimi ve Öğretimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarısının Adı :</u>
1/1079	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1080	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Güvenlik, Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1087	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Terörizm, Organize Suçlar, Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle Bunların Katkı Maddeleri ve Benzerlerinin Kaçakçılığı ve Diğer Tiplerdeki Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1088	Türkiye Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü ile Kazakistan Cumhuriyeti İstatistik Ajansı Arasında İstatistik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1090	Uluslararası Karayolu Yolcu ve Eşya Taşımacılığına İlişkin Türkiye Cumhuriyeti ve Portekiz Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1091	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Demiryolu Taşımacılığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı
1/1092	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1095	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik-Bilimsel ve Ek Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1101	Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Kanun Tasarısı
1/1107	Türkiye Cumhuriyeti ve Tayland Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1109	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ukrayna Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1116	Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Arap Devletleri Ligi Genel Sekreterliği Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1117	Müteaddit Defalar Değiştirilmiş Bulunan 13 Aralık 1960 Tarihli Eurocontrol Hava Seyrüsefer Güvenliği İçin İşbirliği Uluslararası Sözleşmesi Birleştirme Protokolü Konusundaki Diplomatik Konferansın Son Senedinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1118	Avrupa Topluluğunun, Müteaddit Defalar Değiştirilmiş ve 27 Haziran 1997 Tarihli Protokol ile Birleştirilmiş Bulunan 13 Aralık 1960 Tarihli Eurocontrol Hava Seyrüsefer Güvenliği İçin İşbirliği Uluslararası Sözleşmesine Katılmasına Dair Protokol Hakkındaki Diplomatik Konferansın Son Senedinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1123	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarısının Adı :</u>
1/1124	Türkiye Cumhuriyeti ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi Üyesi Ülkeler Arasında Ekonomik İşbirliğine İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1128	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hari-tacılık Alanında Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanma-sının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1138	Türk Ticaret Kanunu Tasarısı
1/1140	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Veterinerlik Alanın-da İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1141	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1142	Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1143	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı-nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1144	Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma An-laşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1151	Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Devleti Arasında Telif Hak-ları ve İlgili Diğer Fikri Haklar Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1152	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1159	Kat Mülkiyeti Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/1163	Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) 2003 Dünya Radyo Komünikasyon Kon-feransı Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1174	Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1187	Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/1203	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kaçakçılık ve Gümrük Suçları Veri Bankasının Ku-rulması ve İşletilmesine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1231	Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun Tasarısı
1/1238	Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaş-masına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1253	Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulun-duğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1256	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tica-ret İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1275	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili (Kotdivuar) Cumhuriyeti Hükümeti Ara-sında Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarısının Adı :</u>
1/1276	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili (Kotdivuar) Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1280	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1281	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1289	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malavi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1290	Tanık Koruma Kanunu Tasarısı
1/1296	Irak'a Komşu Devletler Hükümetleri ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Terörizm, Sınırlardan Yasadışı Sızmalar ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Konularında Güvenlik İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1302	Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1334	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1349	İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun Tasarısı

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

9.9.2005

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1068/4107

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.8.2005 tarihinde kararlaştırılan “Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye adına 21.1.1998 tarihinde imzalanan "Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşme"nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 3.11.1999 tarihli ve 4461 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş, anılan Sözleşme 29.12.1999 tarihli ve 99/13909 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 15.2.2000 tarihli ve 23965 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Türkiye bakımından 1.8.2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sözleşme, çocukların velâyet hakkına sahip olmayan kişilerce bir ülkeden diğerine haksız olarak götürülmesi olaylarının artması ve bu olayların yol açtığı sorunlara etkili çözümler getirilebilmesi için, uluslararası düzeyde hukukî işbirliğine duyulan ihtiyaç sonucunda hazırlanmıştır.

Sözleşme aynı zamanda, Türkiye'nin de taraf olduğu, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin, âkit devletlere çocuğun ana ve babasından onların rızası dışında ayrılmasını güvence altına almak, ana ve babasından veya bunlardan birinden ayrılmasına karar verilen çocuğun, kendi yüksek yararına aykırı olmadıkça ana babanın ikisiyle de düzenli bir biçimde şahsi ilişki kurmak, bu amaçla çocuğun yasa dışı yollarla ülke dışına çıkarılıp geri döndürülmemesi hallerine karşı tedbir almak yükümlülüğü getiren 9, 10 ve 11 inci maddelerinin uygulamaya geçirilmesi anlayışına dayanmaktadır.

Sözleşmenin 6 ncı maddesi uyarınca, Sözleşmede öngörülen yükümlülükleri yerine getirmek üzere tespit edilen Merkezî Makama, diğer yetkili makamların yardımıyla haksız olarak Türkiye'ye getirilen veya alıkonulan çocuğun bulunduğu yeri bulmak, gerekli her türlü geçici tedbirleri alarak çocuğun ve başvuruda bulunan velâyet hakkına sahip şahsın menfaatlerinin tehlikeye düşmesini önlemek, çocuğun, rıza ile mutat meskeninin bulunduğu ülkeye dönmesini veya sulh yoluyla bir çözüme ulaşılmasını sağlamak, çocuğun iadesinin sağlanması veya şahsi ilişki kurulması hakkının yerine getirilmesi için adli veya idarî işlemleri başlatmak ve çocuğun güvenli bir şekilde iadesini sağlamak gibi görevler yüklenmiştir.

Diğer taraftan, Sözleşme uyarınca Adalet Bakanlığının üstlendiği görevler kapsamında, çocuğun iadesi veya çocukla şahsi ilişki kurulması davasının açılma usulü, taraf ehliyeti ve temsil, davanın açılacağı mahkemenin görev ve yetkisi, yargılama usulü, davaların en hızlı usullerle görülüp sonuçlandırılması, iade davasının hukukî niteliği, çocuğun bulunduğu yerin tespiti, rıza ile teslimi yararlarının korunması veya çocuğun yerinin değiştirilmemesi için alınacak idarî tedbirler gibi hususlarda iç hukukumuzda düzenleme boşluğu bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Adalet Bakanlığının Sözleşme ile üstlendiği görev ve işlerin yasal çerçevesini oluşturmak ve bu suretle Türk hukuk mevzuatı ile uyum sağlamak amacıyla bir uygulama kanunu çıkarılmasında zaruret görülmüştür.

Bu sebeple, Türkiye'nin ahdî yükümlülük gereği olarak, özel nitelikli düzenlemeler getiren bu Sözleşmenin amacına uygun, etkin, süratli ve yeknesak bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere başta Sözleşmeye taraf Avrupa Birliği üyesi ülkeler olmak üzere, taraf devletlerin bu konuya ilişkin uygulama kanunları da göz önünde tutularak bu Tasarı hazırlanmıştır.

Tasarı ile, velâyet hakkı ihlal edilerek Sözleşmeye taraf bir ülkeden diğer bir taraf ülkeye götürülen veya alıkonulan çocuğun mutat meskeninin bulunduğu ülkeye iadesine veya şahsî ilişki kurma hakkının kullanılmasına dair Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmenin uygulanmasını sağlamaya yönelik usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile; Kanunun amacı, velâyet hakkı ihlâl edilerek Sözleşmeye taraf bir ülkeden, diğer bir taraf ülkeye götürülen veya alıkonulan çocukların mutat meskeninin bulunduğu ülkeye iadesine, yahut şahsî ilişki kurma hakkının kullanılması hakkındaki 25.10.1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmenin uygulanmasını sağlamaya yönelik usul ve esasların düzenlenmesi olarak belirlenmiştir. Bu maddede yer alan velayet hakkı ibaresi, vesalet hakkını da kapsayacak şekilde kullanılmıştır.

Madde 2- Maddede, uluslararası çocuk kaçırmanın konusu ve şahsî uygulama alanı açıklanmaktadır. Kanun, velâyet veya şahsî ilişki kurma hakkının ihlâlinden hemen önce mutat meskeninin bulunduğu Sözleşmeye taraf bir ülkeden, başka bir taraf ülkeye kaçırılan onaltı yaşını doldurmamış bütün çocuklar hakkında uygulanacaktır. Uluslararası çocuk kaçırma, çocuğun mutat meskeninin bulunduğu ülkenin kanunları uyarınca, bir kişiye, kuruma ve kuruluşa tek başına veya birlikte kullanılmak üzere tevdi edilmiş bulunan velâyet ya da şahsî ilişki kurma hakkı ihlâl edilmek suretiyle yerinin değiştirilmesi veya sınırlı bir süre için başka bir taraf ülkesinde bulunan çocuğun, bu sürenin dolmuş olmasına rağmen buna hakkı olmayan şahıs tarafından alıkonulup, mutat meskeninin bulunduğu ülkeye gönderilmemesi hallerini kapsar.

Madde 3- Madde ile; Kanunun uygulama alanı yönünden, "Merkezî Makam", "başvuru sahibi", "çocuk" "velâyet hakkı", "şahsî ilişki kurma hakkı", "Sözleşme" "Genel Müdürlük", "uzmanlar" ve "mahkeme" kavramları tanımlanmaktadır.

Madde 4- Bu madde, Sözleşmenin, hızlı ve etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanması için taraf ülkelerde uluslararası irtibatı sağlayacak olan merkezî makamların kurulmasını öngören 6 ncı maddesine istinaden düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Merkezî Makamın, başvuruda bulunan kişi adına çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulmasını sağlamak amacıyla idarî ve adlî işlemleri yapmaya yetkili olacağı öngörülmektedir.

Madde 5- Madde, Sözleşmenin 7 nci maddesi ile ilgili olup, Merkezî Makamın görevlerini saymaktadır. Buna göre, Merkezî Makam, bu Kanun kapsamında, mahallî Cumhuriyet başsavcılığı aracılığı ile, çocuğun bulunduğu yerin tespiti ile menfaatlerinin korunması için gerekli tedbirleri almak, çocuğun kendisini kaçırmış olan şahsın rızası ile iadesi yahut sulh yoluyla bir çözüme ulaşılması için tüm tedbirlerin alınmasını sağlamak, eğer bu mümkün değilse, çocuğun iade edilip edil-

meyeceği veya şahsî ilişki hakkının kullanılması konusunda bir karar verilmek üzere yetkili mahkemede dava açmak yükümlülüğüne sahip olacaktır.

Maddede, Merkezî Makamın görevlerini duruma göre doğrudan doğruya ya da diğer yetkili makamların yardımıyla yerine getireceği belirtilmektedir. Bu çerçevede Merkezî Makam, kaçırılmış olan çocuğun bulunduğu yerin tespit edilmesi için, ilgili idarî makamlardan gerekli tedbirlerin alınmasını isteyebilecektir.

Madde 6- Maddede, mahkeme tarafından yapılacağı belirtilen işlerde görevli ve yetkili mahkemeler gösterilmiştir. Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işler aile hukuku kapsamında değerlendirilerek, görevli mahkeme 4787 sayılı Kanunun 2 nci maddesi uyarınca belirlenmiş, yetki yönünden de, iade veya şahsî ilişki kurulması hakkında başvuru yapıldığı sırada çocuğun halen oturduğu yer veya eğer çocuk 10 uncu maddeye göre koruma altına alınmışsa, bu yer mahkemelerinin, yetkili olacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 7- Madde ile çocuğun iadesine ilişkin başvuru ve dava açma usulü açıklanmış olup, maddenin birinci fıkrası uyarınca, çocuğun velâyet hakkı ihlâl edilerek yerinin değiştirildiğini veya alıkonulduğunu ileri süren kişi, kurum veya kuruluş tarafından çocuğun mutad meskeninin bulunduğu ülkenin merkezî makamına veya Türkiye açısından Merkezî Makam olarak belirlenmiş olan Adalet Bakanlığına veya Sözleşmeye taraf diğer herhangi bir devlet merkezî makamına başvurabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında çocuğun iadesi hakkındaki davaların Merkezî Makam adına mahallî Cumhuriyet başsavcılıklarınca açılacağı öngörülmüştür. Madde hükmü, medeni usul hukukunda, savcılara bazı hallerde tanınan özel hukuk davası açma yetkisinin özel bir kanun hükmüne dayanması gereğini yansıtmaktadır.

Madde 8- Madde, Sözleşmenin, çocuğun bulunduğu devletin merkezî makamına, çocuğun rıza ile iadesi için tüm önlemleri almak veya aldırma yükümlülüğünü öngören 11 inci maddesiyle ilgili bulunmaktadır. Aynı düzenleme, 4787 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde de yer almaktadır. Maddeyle, mahkemece bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde, esasa girmeden önce, aile içindeki karşılıklı sevgi, saygı ve hoşgörünün korunması özellikle çocuğun yüksek yararları bağlamında, anne ve babasıyla ilişkilerini sürdürmesi bakımından uzmanlardan da yararlanmak suretiyle çocuğun sulh yoluyla iadesi sağlanmak istenmiştir. Ancak, sulh sağlanamadığı takdirde yargılamaya devam olunarak çocuğun mutad meskeninin bulunduğu ülkeye iade edilip edilmemesi konusunda bir karar verilecektir.

Madde 9- Maddede, çocuğun iadesi hakkında davaların tâbi olacağı yargılama usulü açıklanmaktadır. Sözleşmenin taraf devletlerin adli ve idarî makamlarına ivedilikle hareket etme yükümlülüğünü getiren 2 ve 11 inci maddeleri hükümleri dikkate alınarak, bu Kanunun uygulanmasından doğan tüm dava ve işler, 1086 sayılı Kanunda öngörülen "hızlı usul" hükümleri çerçevesinde basit yargılama usulüne göre öncelikle ve acele görülüp sonuçlandırılacaktır.

Madde 10- Madde, sözleşmenin, taraf devletlere, her türlü geçici tedbirleri alarak çocuğun yararlarının tehlikeye düşmesini önlemek yükümlülüğünü getiren 7 nci maddesinin (b) bendi hükmü uyarınca düzenlenmiştir. Maddede, çocuğun korunması amacıyla özgürlüğünün kısıtlanması söz konusu olduğundan, hüküm ve sonuçları itibarıyla özel hükümlerin konulması gerekmiştir. 7.11.1979 tarihli ve 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinden sadece (4) numaralı bendi hükmü çıkarılmak suretiyle aynen alınmıştır.

Uygulamada olayların niteliği ve tarafları dikkate alınarak, bu Kanundan doğan dava ve işlemlerin sonuçlanmasına kadar çocuğun kendisini kaçırın veya haksız olarak alıkoyan kişinin yanında kalması tercih edilmektedir. Ancak bu halde, çocuğun yararları tehlike altında ise mahkeme hal ve şartlara göre çocuğun görüşünü almak ve uzmanlardan rapor almak suretiyle maddede yazılı geçici tedbirlere karar verebilecektir. Madde ile "çocuğun yararları" çocuğun duygusal, bedensel ve zihinsel gelişiminin tehlikeye düşmesi, çocuğun yanında bulunduğu kişinin bu duruma çare bulamaması veya buna gücünün yetmemesi halini de kapsayacak şekilde daha geniş bir ifade tarzı kullanılmıştır.

Madde 11- Maddenin birinci fıkrasında, Sözleşme kapsamında, çocukla şahsî ilişki kurulması talebi ile bu talebin yerine getirilmesine yönelik adlî ve idarî işlemlerin, çocuğun iadesi talebi hakkındaki usul ve esaslara tabi olacağı belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca, mahkemece, çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması davası sonuçlanıncaya kadar, talepte bulunanla, çocuk arasında geçici tedbir niteliğinde olmak üzere ziyaret veya şahsî ilişki kurulmasına karar verilebilir.

Madde 12- Sözleşmenin, yetkili adlî veya idarî makam tarafından çocuğun iadesine karar verilmişse bu kararda, velâyet hakkına ilişkin bir düzenlemenin yer almayacağını öngören 19 uncu maddesi ile ilgili bulunmaktadır. Burada, çocuğun iadesine karar verilmesi halinde, bu kararın hiçbir zaman velâyet hakkının iade başvurusunda bulunan kimseye ait olduğu anlamına gelmeyeceği düşüncesinden hareket edilmiş ve bu nedenle velâyet hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak yetkisi, çocuğun iade edileceği devletin makamlarına bırakılmıştır. Ancak iade talebinin reddedilmesi durumunda, mahkeme çocuğun velâyeti konusunda düzenleme yapabilir. Böylece çocuğun yabancı ülkeye iade edilmemesi durumunda, velâyet hakkında sahip olmayan taraf ile çocuk arasında velâyet ilişkisinin yeniden tesis edilmesi sağlanmak istenmiştir.

Madde 13- Bu madde, Sözleşmenin 17 nci maddesindeki talepte bulunulan devlette velâyete ilişkin bir karar verilmiş olmasının bu Sözleşme hükümleri çerçevesinde çocuğun iadesi talebinin reddine gerekçe oluşturmayacağı hükmünü karşılamaktadır. Maddeyle, bir velâyet kararının başka bir haksız eylem olan kaçırma olayını bertaraf etmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Çocuğun götürüldüğü veya alıkonulduğu devlet mahkemesince bir velâyet kararı verilmiş olsa dahi, çocuğun iadesine karar verilebilecektir. Bununla birlikte, mahkeme, iade talebini değerlendirirken söz konusu velâyet kararının Sözleşmenin uygulama alanına girebilecek sebeplerini dikkate alabilir.

Madde 14- Maddeyle, Sözleşmenin 19 uncu ve Kanununun 12 nci maddeleriyle bağlantılı olarak, görülmekte olan bir iade davası sırasında velâyet davası da açılmış ise, velâyete ilişkin davanın bekletilmesi gereği kabul edilmiştir. Sözleşme ilke olarak çocuğun iade edilip edilmeyeceği konusunda bir karar verilmesini öngörmektedir. Çocuğun iadesi yönünde verilecek karar, hiçbir suretle velâyet hakkına ilişkin hüküm içermez. Ancak iade talebinin reddine karar verilmişse, mahkemece velâyet hakkına ilişkin bir karar verilebilir.

Bu bakımdan, bir iade davası sırasında, açılmış bulunan bir velâyet davasının görülmesi, Sözleşme hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu sebeple iade davası devam ederken velâyet davası da açılmış ise velâyete ilişkin dava, iade davasının sonucuna kadar bekletilir. Dava sonucunda, çocuğun iadesine karar verilmişse artık velâyet hususu düzenlenemeyecektir. Buna karşılık iade talebinin reddine karar verilmişse, bu halde, velâyet davası ile ilgili esasa ilişkin hüküm kurulabilecektir.

Madde 15- Madde, 14 üncü maddede işaret edilen hususlar esas alınmak suretiyle düzenlenmiştir. İade davası ile velâyet davası birleştirilmiş ise, birleştirilen davaların 1086 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde yazılı usule göre ayrılmasına karar verilmesi ve öncelikle iade talebi hakkında süratle ve esasa ilişkin Sözleşme hükümleri de dikkate alınarak bir hüküm tesis edilmesi gerekmektedir.

Madde 16- Bu madde, Sözleşmenin taraf devletlere, ülkelerinin sınırları içinde Sözleşmenin amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak üzere uygun bütün önlemleri alma yükümlülüğü ile hızlı yargılama usulüne ilişkin yükümlülükler getiren 2 ve 11 inci maddeleri göz önünde tutularak düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, 1086 sayılı Kanunun 176 ncı maddesi gereğince bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerin ivedi görülmesi gereken davalardan olduğu, dolayısıyla adli tatilde de görüleceği hükmü kabul edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkra hükmünün sonucu olarak, bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde 1086 sayılı Kanunun adli tatil nedeniyle sürelerin uzatılmasına ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Madde 17- Maddeyle, bu Kanunun uygulanmasında çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması hakkında verilen kararlar, aile hukuku ile ilgili bulunduğundan, 1086 sayılı Kanunun 443 üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulmasına dair kararların kesinleştiğinde yerine getirileceği kabul edilmiştir. Böylece kesinleşmemiş bir iade kararına dayanarak, çocuğun yabancı bir ülkeye iade edilmesinden sonra, söz konusu kararın çocuğu yanında bulduran kişi lehine değişmesi halinde ortaya çıkabilecek sakıncalar giderilmek istenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca, çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması hakkında kararlara karşı Merkezî Makam, başvuruda bulunan veya davalı tarafın kanun yollarına başvurabilecekleri açıklanmıştır.

Madde 18- Maddede, uluslararası nitelik taşıyan çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması hakkında ilâmların yerine getirilmesi, 2004 sayılı Kanunun hükümlerine tâbi tutulmuştur. Maddenin birinci fıkrasında 2004 sayılı Kanunun 25 inci maddesi kısmen değiştirilmek suretiyle, çocuğun iadesine veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmların icra emri tebliğ edilmeksizin yerine getirilmesi uygun görülmüştür. Bu suretle çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması kararlarının Sözleşmeye uygun olarak en hızlı usullerle yerine getirilmesi ve uygulamada zaman zaman şikâyetlere sebep olan, icra emri süresi içinde çocuğun tekrar kaçırılmasının önüne geçilmesinin sağlanması istenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bu Kanun gereğince verilen geçici tedbir kararlarının, niteliğine göre, ilgili Cumhuriyet başsavcılığınca, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu veya ilgili diğer kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yerine getirileceği belirtilmiştir.

Madde 19- 2004 sayılı Kanunun 80 inci maddesi dikkate alınarak yazılan bu maddenin birinci fıkrasında, çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmın icrası sırasında, çocuğun yanında bulunduğu kişi bulunmaz veya hemen bulundurulması mümkün olmaz ise ilâmın gıyabında yerine getirileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca çocuğun yanında bulunduğu kişi, çocuğun bulunabileceği yerleri göstermekle zorunlu tutulmuş ve icra müdürünün bu yerleri gerektiğinde zorla açtırma yetkisine sahip olduğu belirtilmiştir.

Madde 20- Maddede, 2004 sayılı Kanunun 81 inci maddesindeki hükmü tekrar edilmektedir. Buna göre kolluk kuvvetleri icra müdürlüğünün yazılı başvurusu üzerine yardım etmek ve emirlerini yerine getirmekle yükümlüdür.

Madde 21- Madde, çocuğun korunması amacıyla düzenlenmiştir. İcra ve İflâs Kanununun, çocukların teslimine ve çocukla şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmların icrasının, icra müdürü ile birlikte Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından görevlendirilen sosyal çalışmacı, pedagoğ, psikolog veya çocuk gelişimcisi gibi bir uzmanın, bunların bulunmadığı yerlerde bir eğiticinin hazır bulunması suretiyle yerine getirilmesini düzenleyen 25/b maddesine yollama yapılmıştır.

Madde 22- Madde, çocukların korunması amacıyla düzenlenmiştir. Çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması hakkında bir kararın yerine getirilmesinin, çocuğun fiziksel veya duygusal yönden gelişimini ağır bir tehlike altında bırakacağına uzman tarafından tespit edilmesi durumunda, icra müdürü tarafından talep üzerine veya kendiliğinden söz konusu tehlike ortadan kalkıncaya kadar icranın erteleneceği hükmüne bağlanmıştır.

Madde 23- Maddede, iade veya şahsî ilişki kurulmasına dair kararların icrası suretiyle çocuğun iadesi, başvuruda bulunanın veya tayin edeceği kişi yahut kurum yetkilisinin hazır bulunması şartına bağlanmıştır. Uygulamada, genellikle başvurulan şahıs veya kurum yabancı ülkede bulunduğu için iade veya şahsî ilişki kurulmasına dair kararın icrasında çocuğun kime teslim edileceği hususu ciddi sorun arz etmektedir. Bu hükümlerle, icra suretiyle çocuğun teslim edilemediği hallerde ortaya çıkan sorunların bertaraf edilmesi amaçlanmıştır.

Madde 24- Maddede, mahkemece talep üzerine veya kendiliğinden iade ya da şahsî ilişki kurulması işlemleri sonuçlanıncaya kadar çocuğun yerinin izlenmesi için hal ve şartlar da göz önünde tutularak maddede yazılı geçici tedbirlere karar verilebileceği hükmüne bağlanmıştır. Uygulamada çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması işlemleri devam ederken veya iade sürecinde, çocuğun yanında bulunduğu kişi tarafından kötü niyetli olarak adresinin değiştirilmesi, gizlenmesi hatta başka bir ülkeye kaçırılması sebebiyle çocuğun teslim edilememesi, ciddi sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Madde hükmü sorunlara çözüm getirilmesi bakımından gerekli görülmüştür.

Maddede, çocuk ve yanında bulunduğu şahsın hürriyetinin kısıtlanması söz konusu olup, böyle önemli bir konunun şartları, hüküm ve sonuçları özel hükümlerin konulmasını zorunlu kılmıştır.

Madde 25- Maddede uluslararası nitelikte çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması konusunda verilmiş bir karara aykırı olarak çocuğu gizleyen veya ilâmın icrasından sonra tekrar kaçırarak taraf ile bu eylemlere iştirak edenlerin yaptırımına tâbi tutulması düzenlenmiştir.

Madde 26- Madde, 2253 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi hükmünden kısmen değiştirilmek suretiyle alınmıştır. Maddenin birinci fıkrasına göre bu Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca bir aile yanına veya paralı özel bir kurum ya da benzeri teşekküllere yerleştirilen küçüğün giderleri Devletçe ödenir. Zira, Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmenin 26 ncı maddesine Devletimiz tarafından çekince konulduğundan söz konusu giderlerin ilgililerden tahsil edilmesi cihetine gidilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, haksız yere ödeme yapılmasına sebebiyet veren ilgililere karşı Devlet'in, genel hükümler uyarınca rücu hakkının saklı olduğu belirtilmiştir.

Madde 27- Bu madde Sözleşmenin 26 ncı maddesinin, "Her merkezî makamın Sözleşmeyi uygularken kendi masraflarını karşılar" hükmü dikkate alınarak düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerin harca tâbi olmadığı, yargılama masraflarının ise kovuşturma ödeneğinden karşılanacağı, bununla birlikte 1086 sayılı Kanundaki genel kurala uygun olarak, yargılama masraflarının davayı kaybedene yükletileceği belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, Türkiye'nin Sözleşmenin 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına, kanunî danışman ve müşavirlerin katılımından doğan masraflar ile çocuğun iadesi sebebiyle doğan masrafları üstlenmeyeceği şeklinde koymuş olduğu çekince hükmünü karşılamaktadır.

Madde 28- Madde, Sözleşmenin, taraf bir devletin vatandaşları ile bu devlette mutat meskeni bulunan şahısların Sözleşmenin uygulanması ile ilgili bütün konularda, diğer taraf devlette, bu devletin vatandaşları ile aynı şartlarla adli yardıma hak kazanacaklarını öngören 25 inci maddesi hükmü göz önünde tutularak düzenlenmiştir. Madde uyarınca başvuruda bulunan, Türk hukukunun öngördüğü usul ve şartlarda adli yardımdan yararlanma hakkına sahiptir.

Madde 29- Bu Kanunda hüküm bulunmayan konularda, Türk Medeni Kanununun aile hukukuna ilişkin hükümleri ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun ve İcra ve İflâs Kanunu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Geçici Madde 1- Madde, Sözleşmenin 35 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüyle ilgili bulunmaktadır. Sözleşme ancak ilgili devletler açısından yürürlüğe girmesinden sonra meydana gelen çocuğun kaçırılması veya haksız olarak alıkonulması hallerinde uygulama alanı bulabilecektir. Buna göre, çocuğun kaçırılmadan ve haksız olarak alıkonulmadan önce mutat meskeninin bulunduğu devlet yahut çocuğun kaçırıldığı ya da haksız olarak alıkonulduğu devlet bu fiillerin gerçekleştiği sırada Sözleşmeye taraf değilse bu Sözleşme hükümleri uygulanmaz. Sözleşme Türkiye yönünden 1.8.2000 tarihinde yürürlüğe girdiği cihetle maddede, bu Kanun hükümlerinin 1.8.2000 tarihinden sonra meydana gelen bu Kanun kapsamındaki dava ve işler hakkında uygulanacağı vurgulanmıştır.

Madde 30- Yürürlük maddesidir.

Madde 31- Yürütme maddesidir.

22. Dönem Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

2.12.2005

Esas No.: 1/1101

Karar No.: 95

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 19.9.2005 tarihinde tali komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen “Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Kanun Tasarısı (1/1101)”, Komisyonumuzun 26.10.2005 tarihli 33 üncü birleşimi ile 24.11.2005 tarihli 34 üncü birleşiminde, Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüşülmüş, Tasarı metni üzerindeki kabul ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tasarının başlığında yer alan “Veçhelerine” ibaresinin daha anlaşılır bir şekilde ifade edilmesini sağlamak amacıyla Tasarının başlığı “Yön ve Kapsamına” olarak değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu ve 11 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi; maddede geçen “iadesi konusunda” ibaresinin daha iyi bir şekilde ifade edilebilmesi ve muhtemel bir anlam karmaşasına sebep olmaması amacıyla “iadesine dair” biçiminde değişiklik yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 13 üncü, 14 üncü, 15 inci, 16 ncı, 17 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci ve 23 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 24 üncü maddesi; birinci fıkranın (d) bendinin, çocuğun yanında bulunduğu kişinin çocukla birlikte düzenli olarak bulunduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine görünmesinin, bu Kanunla hedeflenen amaca hizmet etmekten daha çok, çocuğun psikoloji ve gelişimi üzerindeki olumsuz etkilerinin muhtemel olması sebebiyle madde metninden çıkartılmak ve diğer bentler teselsül ettirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 25 inci maddesi, 31.5.2005 tarihli ve 5358 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesiyle 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 341 inci maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla, madde başlığı ve metni üzerinde gerekli değişikliğin yapılması suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 26 ncı, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, geçici 1 inci, 30 uncu ve 31 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarı, kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tâbi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Köksal Toptan</i> Zonguldak	Recep Özel Isparta (İmzada bulunamadı)	Ramazan Can Kırıkkale (İmzada bulunamadı)
Kâtip <i>Hasan Kara</i> Kilis	Üye <i>Fehmi Hüsvrev Kutlu</i> Adıyaman	Üye Halil Özyolcu Ağrı (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Haluk İpek</i> Ankara	Üye Feridun Fikret Baloğlu Antalya (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Yüksel Çorbacıoğlu</i> Artvin (Karşı oyum eklidir)
Üye <i>Orhan Yıldız</i> Artvin	Üye <i>Mehmet Küçükkaşık</i> Bursa (Karşı oyum eklidir)	Üye Feridun Ayvazoğlu Çorum (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Muzaffer Külcü</i> Çorum	Üye <i>Mustafa Nuri Akbulut</i> Erzurum	Üye <i>Mahmut Durdu</i> Gaziantep
Üye <i>Mehmet Yılmazcan</i> Kahramanmaraş	Üye Hakkı Köylü Kastamonu (İmzada bulunamadı)	Üye Muharrem Kılıç Malatya (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Süleyman Sarıbaş</i> Malatya	Üye <i>Orhan Eraslan</i> Niğde (Karşı oyum eklidir)	Üye <i>Enver Yılmaz</i> Ordu
Üye <i>Mehmet Nuri Saygun</i> Tekirdağ (Karşı oyum eklidir)	Üye <i>Ahmet Çağlayan</i> Uşak	Üye <i>Bekir Bozdağ</i> Yozgat (Toplantıya katılmadı)

KARŞI OY YAZISI

Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun Tasarısının 12., 13., 14. ve 15. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, fiili uygulamada Türk vatandaşları aleyhine sonuç doğurabilecek niteliktedir.

Şöyle ki; bu düzenlemeyle herhangi bir nedenle yurt dışından Türkiye'ye gelen ya da getirilen bir Türk çocuğu hakkında, Türk mahkemelerinin velayet konusunda karar verememeleri düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu durumda bulunanların velayetle ilgili istekleri Türk mahkemesinde incelenmeksizin, öncelikle iade kararı verilecektir. Fiili durumda çocuk Türk vatandaşı olsa dahi, onun hakkında kendi ülkesinin mahkemesinin velayet kararı vermesi engellenmiş bulunmaktadır. Bu husus ceza hukukundaki vatandaşın iade edilemezliği kuralıyla çelişki teşkil eden bir durumdur ve ulusal egemenlik ilkesine açıkça aykırıdır. Velayet davaları nitelik olarak sadece özel hukuka ilişkin olmayıp, kamu hukukunu da ilgilendiren bir yanı vardır. Kamu hukukunu ilgilendiren böyle bir konuda, sözleşmede şart olmamasına rağmen fiili olarak Türk Mahkemesinin vatandaşı hakkında karar verme hakkını sınırlayan düzenlemeye, karşıyız.

Orhan Eraslan

Niğde

M. Nuri Saygun

Tekirdağ

Yüksel Çorbacıoğlu

Artvin

Mehmet Küçükbaşık

Bursa

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

4.10.2007

Esas No.: 1/315

Karar No.: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunun, 27/9/2007 tarih ve B.02.0.KKG/196/279/3739 sayılı yazısıyla, İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca yenilenecek “Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Kanun Tasarısı (1/315)”, Başkanlığımızca, 1/10/2007 tarihinde tali komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Söz konusu Kanun Tasarısı (1/315), Başkanlıkça, 22 nci Yasama Döneminde 1/1101 esas numarasıyla 19/9/2005 tarihinde Adalet Komisyonuna havale edilmiştir. Komisyon, söz konusu Kanun Tasarısını, Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı temsilcileri ile Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinin katılımlarıyla 26/10/2005 ve 24/11/2005 tarihli 33 üncü ve 34 üncü toplantılarda görüşmüş ve 2/12/2005 tarihinde 95 numaralı kararıyla düzenlemiş olduğu rapor ve metni Başkanlığa sunmuştur. Söz konusu Kanun Tasarısı, 1037 Sıra Sayısı ile Genel Kurul Gündemine girmiş, ancak yasama dönemi sona erdiğinden hükümsüz kalmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde, 2/6/2007 tarihli 894 sayılı kararla İçtüzüğün 77 nci maddesinin birinci fıkrasına “Yenilenecek tasarı veya teklifin tümü üzerindeki görüşmelerden sonra önceki dönemlere ait rapor ve metinler, açıkça belirtilmek kaydıyla, komisyonca benimsenebilir” hükmü eklenmiştir.

Komisyonumuz, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hayati Yazıcı ile Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla 3/10/2007 tarihli 2 nci toplantısında, söz konusu Kanun Tasarısı ile ilgili olarak, önceki Yasama Dönemine ait komisyon raporunu ve metinleri görüşmüştür. Bütün görüşmeler tutanağa bağlanmıştır. Komisyonumuzda, müzakereler sırasında aşağıda belirtilen görüşler ifade edilmiştir.

Yenilenecek Kanun Tasarısının yeni baştan ele alınıp sonuçlandırılması dile getirilmiş, ayrıca söz konusu Kanun Tasarısının 12, 13, 14 üncü ve 15 inci maddelerinin birlikte değerlendirildiğinde çoğunun iadesine karar verilmesi durumunda, velayet hakkında karar verilemeyecek olmasının, Türk mahkemelerinin, yargı yetkisine el atma anlamı taşıdığı ileri sürülmüştür.

Parlamento hukukuna egemen “istimrar/süreklilik”, yasama ekonomisi ilkeleri, düzenleme alanında raporu temelden sarsacak yeni gelişmelerin yokluğu ve benzeri nedenlerle 22 nci Yasama Dönemi Adalet Komisyonu raporu ve metinlerinin aynen kabulünün daha yerinde olacağı, gerekmesi halinde Genel Kurulda öneriler yoluyla değişiklikler yapılabileceği, egemenliğe yönelik itirazların ise milletlerarası sözleşmeler hukuku ve Anayasanın 6 ncı ve 90 ncı maddelerinin birlikte yorumu karşısında geçerli olmadığı görüşü ağırlık kazanmıştır.

Yollama yapılan İçtüzük hükmü uyarınca, 22 nci Yasama Dönemi Adalet Komisyonu raporu ve metni, oyçokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Mehmet Emin Ekmen</i>
Ankara	Kastamonu	Batman
Kâtip	Üye	Üye
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>
Aksaray	Adıyaman	Afyonkarahisar
		(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Zekeriya Aslan</i>	<i>Osman Ertuğrul</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Afyonkarahisar	Aksaray	Bartın
Üye	Üye	Üye
<i>Ayla Akat Ata</i>	<i>Fatih Metin</i>	<i>Mehmet Tunçak</i>
Batman	Bolu	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>	Celal Erbay	<i>Veysi Kaynak</i>
Denizli	Düzce	Kahramanmaraş
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Çobanoğlu</i>	Ali Öztürk	<i>İhsan Koca</i>
Kırşehir	Konya	Malatya
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Rıza Öztürk</i>	<i>İsa Gök</i>	<i>Mustafa Hamarat</i>
Mersin	Mersin	Ordu
(Muhalefet şerhim vardır)		
Üye	Üye	Üye
<i>Rahmi Güner</i>	<i>Rıdvan Yalçın</i>	<i>Yahya Akman</i>
Ordu	Ordu	Şanlıurfa
(Muhalefet şerhim var)		
	Üye	
	<i>Ali İhsan Köktürk</i>	
	Zonguldak	
	(Muhalefet şerhim vardır)	

KARŞI OY YAZISI

Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun Tasarısının 12., 13., 14. ve 15. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, fiili uygulamada Türk vatandaşları aleyhine sonuç doğurabilecek niteliktedir.

Şöyle ki; bu düzenlemeyle herhangi bir nedenle yurt dışından Türkiye'ye gelen ya da getirilen bir Türk çocuğu hakkında, Türk mahkemelerinin velayet konusunda karar vermemeleri düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu durumda bulunanların velayetle ilgili istekleri Türk mahkemesinde incelenmeksizin, öncelikle iade kararı verilecektir. Fiili durumda çocuk Türk vatandaşı olsa dahi, onun hakkında kendi ülkesinin mahkemesinin velayet kararı vermesi engellenmiş bulunmaktadır. Bu husus ceza hukukundaki vatandaşın iade edilemezliği kuralıyla çelişki teşkil eden bir durumdur ve ulusal egemenlik ilkesine açıkça aykırıdır. Velayet davaları nitelik olarak sadece özel bir hukuka ilişkin olmayıp, kamu hukukunu da ilgilendiren bir yanı vardır. Kamu hukukunu ilgilendiren böyle bir konuda, sözleşmede şart olmamasına rağmen fiili olarak Türk Mahkemesinin vatandaşı hakkında karar verme hakkını sınırlayan düzenlemeye, karşıyız.

Rahmi Güner
Ordu

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMANIN
HUKUKİ VEÇHELERİNE DAİR
KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; velâyet hakkı ihlâl edilerek Sözleşmeye taraf bir ülkeden diğer bir taraf ülkeye götürülen veya alıkonulan çocuğun mutat meskeninin bulunduğu ülkeye iadesine veya şahsî ilişki kurma hakkının kullanılmasına dair 25.10.1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmenin uygulanmasını sağlamaya yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, bir kişiye veya bir kuruma tek başına veya birlikte kullanılmak üzere tevdi edilmiş bulunan ve yer değiştirmenin veya alıkonulmanın gerçekleştiği sırada fiilen kullanılmakta olan velâyet veya şahsî ilişki kurulması haklarının ihlâlinden hemen önce mutat meskeninin bulunduğu taraf ülkelerden birinde bulunan çocuklara uygulanır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Merkezî Makam: Adalet Bakanlığını,
- b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında çocuğun yeri değiştirilmeden veya alıkonulmadan önce bakım, gözetim ve koruma veya şahsî ilişki kurma hakkını fiilen kullanan gerçek kişi ile kurum ve kuruluşları,
- c) Çocuk: Onaltı yaşını tamamlamamış kişileri,
- d) Velâyet hakkı: Çocuğun bakım, gözetim ve koruma ile meskenini tayin etme hakkını,
- e) Şahsî ilişki kurma hakkı: Çocuğun belirli bir süre mutat meskeninin bulunduğu yerden başka bir yere götürülmesi hakkını,
- f) Sözleşme: 25.10.1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmeyi,

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMANIN
HUKUKİ YÖN VE KAPSAMINA DAİR
KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; velâyet hakkı ihlâl edilerek Sözleşmeye taraf bir ülkeden diğer bir taraf ülkeye götürülen veya alıkonulan çocuğun mutat meskeninin bulunduğu ülkeye iadesine veya şahsî ilişki kurma hakkının kullanılmasına dair 25.10.1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmenin uygulanmasını sağlamaya yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, bir kişiye veya bir kuruma tek başına veya birlikte kullanılmak üzere tevdi edilmiş bulunan ve yer değiştirmenin veya alıkonulmanın gerçekleştiği sırada fiilen kullanılmakta olan velâyet veya şahsî ilişki kurulması haklarının ihlâlinden hemen önce mutat meskeninin bulunduğu taraf ülkelerden birinde bulunan çocuklara uygulanır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Merkezî Makam: Adalet Bakanlığını,
- b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında çocuğun yeri değiştirilmeden veya alıkonulmadan önce bakım, gözetim ve koruma veya şahsî ilişki kurma hakkını fiilen kullanan gerçek kişi ile kurum ve kuruluşları,
- c) Çocuk: Onaltı yaşını tamamlamamış kişileri,
- d) Velâyet hakkı: Çocuğun bakım, gözetim ve koruma ile meskenini tayin etme hakkını,
- e) Şahsî ilişki kurma hakkı: Çocuğun belirli bir süre mutat meskeninin bulunduğu yerden başka bir yere götürülmesi hakkını,
- f) Sözleşme: 25.10.1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşmeyi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

g) Genel Müdürlük: Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünü,

h) Uzmanlar: Sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoğ gibi meslek mensuplarını,

ı) Mahkeme: Aile mahkemesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Makamın Alacağı Tedbirler

Merkezî Makam

MADDE 4- (1) Sözleşmenin öngördüğü yükümlülükler Merkezî Makam tarafından, mahallî Cumhuriyet başsavcılıkları aracılığı ile yerine getirilir.

(2) Merkezî Makam, başvuruda bulunan adına çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulmasını sağlamak amacıyla idarî ve adlî işlemleri yapmaya yetkilidir.

Merkezî Makamın görevleri

MADDE 5- (1) Merkezî Makam, mahallî Cumhuriyet başsavcılığı aracılığı ile;

a) Sözleşme kapsamında çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulma hakkının kullanılması konusunda bir başvurunun yapılmasını müteakip çocuğun bulunduğu yerin tespiti ile menfaatlerinin korunması için kolluk ve diğer yetkili makamları görevlendirmek de dahil olmak üzere gerekli bütün tedbirleri alır.

b) Çocuğun, kendisini kaçırmış olan kişinin rızası ile iadesi veya taraflar arasında sulh yoluyla bir çözüme ulaşılmasını teminen gerekli bütün tedbirlerin alınmasını sağlar.

c) Çocuğun kendisini kaçırmış olan kişinin rızası ile iadesi veya taraflar arasında sulh yoluyla bir çözümün bulunması mümkün değilse, çocuğun iade edilip edilmeyeceği veya şahsî ilişki hakkının kullanılması konusunda bir karar verilmek üzere yetkili mahkemeye dava açar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Usul Hükümleri

Görev ve yetki

MADDE 6- (1) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde görevli mah-

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

g) Genel Müdürlük: Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünü,

h) Uzmanlar: Sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoğ gibi meslek mensuplarını,

ı) Mahkeme: Aile mahkemesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Makamın Alacağı Tedbirler

Merkezî Makam

MADDE 4- (1) Sözleşmenin öngördüğü yükümlülükler Merkezî Makam tarafından, mahallî Cumhuriyet başsavcılıkları aracılığı ile yerine getirilir.

(2) Merkezî Makam, başvuruda bulunan adına çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulmasını sağlamak amacıyla idarî ve adlî işlemleri yapmaya yetkilidir.

Merkezî Makamın görevleri

MADDE 5- (1) Merkezî Makam, mahallî Cumhuriyet başsavcılığı aracılığı ile;

a) Sözleşme kapsamında çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulma hakkının kullanılması konusunda bir başvurunun yapılmasını müteakip çocuğun bulunduğu yerin tespiti ile menfaatlerinin korunması için kolluk ve diğer yetkili makamları görevlendirmek de dahil olmak üzere gerekli bütün tedbirleri alır.

b) Çocuğun, kendisini kaçırmış olan kişinin rızası ile iadesi veya taraflar arasında sulh yoluyla bir çözüme ulaşılmasını teminen gerekli bütün tedbirlerin alınmasını sağlar.

c) Çocuğun, kendisini kaçırmış olan kişinin rızası ile iadesi veya taraflar arasında sulh yoluyla bir çözümün bulunması mümkün değilse, çocuğun iade edilip edilmeyeceği veya şahsî ilişki hakkının kullanılması konusunda bir karar verilmek üzere yetkili mahkemeye dava açar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Usul Hükümleri

Görev ve yetki

MADDE 6- (1) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde görevli mah-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

keme aile mahkemesidir. Aile mahkemesi bulunmayan yerlerde bu Kanun kapsamına giren dava ve işlerde 9.1.2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

(2) İade veya şahsî ilişki kurulması hakkında başvuru yapıldığı sırada çocuğun halen oturduğu veya 10 uncu maddeye göre koruma altına alındığı yer mahkemeleri yetkilidir.

Başvuru usulü

MADDE 7- (1) Çocuğun, velâyet hakkı ihlal edilerek yerinin haksız olarak değiştirildiğini veya alıkonulduğunu ileri süren kişi, kurum veya kuruluş, çocuğun geri dönmesini sağlamak için çocuğun mutad meskeninin bulunduğu merkezî makama veya Merkezî Makama veya Sözleşmeye taraf diğer herhangi bir devlet merkezî makamına başvurabilir.

(2) Çocuğun iadesi hakkındaki davalar, Merkezî Makam adına mahallî Cumhuriyet başsavcılığınca açılır.

(3) Davanameye yabancı merkezî makam veya başvuruda bulunan veyahut çocuğu yanında bulunduran kişi tarafından ibraz edilen belgeler eklenir. Bu Kanunun uygulanmasında merkezî makam tarafından gönderilen belgelerin tasdiki aranmaz.

(4) Mahkeme çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması talebinin değerlendirilmesine esas olmak üzere, gerekli gördüğü tüm bilgi ve belgelerin ibrazını isteyebilir.

Sulh yoluyla çözüm

MADDE 8- (1) Mahkeme, bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde esasa girmeden önce, çocuğun iadesini uzmanlardan da yararlanarak sulh yoluyla teşvik eder. Sulh sağlanamadığı takdirde yargılamaya devam olunarak esas hakkında karar verilir.

Yargılama usulü

MADDE 9- (1) Çocuğun iadesine dair davaname, duruşma günü ile birlikte taraflara tebliğ olunur.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

keme aile mahkemesidir. Aile mahkemesi bulunmayan yerlerde bu Kanun kapsamına giren dava ve işlerde 9.1.2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

(2) İade veya şahsî ilişki kurulması hakkında başvuru yapıldığı sırada çocuğun halen oturduğu veya 10 uncu maddeye göre koruma altına alındığı yer mahkemeleri yetkilidir.

Başvuru usulü

MADDE 7- (1) Çocuğun, velâyet hakkı ihlal edilerek yerinin haksız olarak değiştirildiğini veya alıkonulduğunu ileri süren kişi, kurum veya kuruluş, çocuğun geri dönmesini sağlamak için çocuğun mutad meskeninin bulunduğu merkezî makama veya Merkezî Makama veya Sözleşmeye taraf diğer herhangi bir devlet merkezî makamına başvurabilir.

(2) Çocuğun iadesi hakkındaki davalar, Merkezî Makam adına mahallî Cumhuriyet başsavcılığınca açılır.

(3) Davanameye yabancı merkezî makam veya başvuruda bulunan veyahut çocuğu yanında bulunduran kişi tarafından ibraz edilen belgeler eklenir. Bu Kanunun uygulanmasında merkezî makam tarafından gönderilen belgelerin tasdiki aranmaz.

(4) Mahkeme çocuğun iadesi veya şahsî ilişki kurulması talebinin değerlendirilmesine esas olmak üzere, gerekli gördüğü tüm bilgi ve belgelerin ibrazını isteyebilir.

Sulh yoluyla çözüm

MADDE 8- (1) Mahkeme, bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde esasa girmeden önce, çocuğun iadesini uzmanlardan da yararlanarak sulh yoluyla teşvik eder. Sulh sağlanamadığı takdirde yargılamaya devam olunarak esas hakkında karar verilir.

Yargılama usulü

MADDE 9- (1) Çocuğun iadesine dair davaname, duruşma günü ile birlikte taraflara tebliğ olunur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun uygulanmasından doğan tüm dava ve işler basit yargılama usulüne göre öncelikle ve acele görülür.

Geçici koruma tedbirleri

MADDE 10- (1) Mahkeme, talep üzerine veya re'sen çocuğun yüksek yararının tehlikeye düşmesini önlemek için, dava sonuna kadar aşağıda belirtilen geçici tedbirlere, gerektiğinde çocuğun görüşünü ve uzmanlardan rapor almak suretiyle karar verebilir:

- Bakım ve gözetimi üzerine alan akrabalarından birine teslim,
- Bakım ve gözetimi üzerine alan güvenilir bir aile yanına yerleştirme,
- Çocuk bakımı ve yetiştirme veya benzeri resmî yahut özel kurumlara yerleştirme,
- Resmî veya özel bir hastaneye veya tedavi evine yahut eğitimi güç çocuklara mahsus kurumlara yerleştirme.

Şahsî ilişki kurulması

MADDE 11- (1) Şahsî ilişki kurma hakkının korunması veya tesisi talebi ile bu talep üzerine yürütülecek adlî ve idarî işlemler, çocuğun iadesi talebi hakkındaki usul ve esaslara tâbidir.

(2) Çocuğun iadesi veya çocukla şahsî ilişki kurulması davasının neticelenmesine kadar, mahkemece başvuruda bulunan ile çocuk arasında geçici olarak şahsî ilişki kurulması kararı verilebilir.

İade davasında velâyet

MADDE 12- (1) Çocuğun iadesi konusunda bir karar verilmiş ise, bu hükümde ayrıca velâyete ilişkin karar verilmez. Ancak, çocuğun iadesi talebinin reddine karar verilmesi halinde, velâyet hakkına dair bir karar verilebilir.

Velâyet kararının iade davasına etkisi

MADDE 13- (1) Çocuğun iadesi başvurusunun yapılmasından sonra verilmiş bir velâyet kararı, bu Kanun hükümleri çerçevesinde çocuğun iadesi talebinin reddine gerekçe oluşturmaz.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun uygulanmasından doğan tüm dava ve işler basit yargılama usulüne göre öncelikle ve acele görülür.

Geçici koruma tedbirleri

MADDE 10- (1) Mahkeme, talep üzerine veya re'sen çocuğun yüksek yararının tehlikeye düşmesini önlemek için, dava sonuna kadar aşağıda belirtilen geçici tedbirlere, gerektiğinde çocuğun görüşünü ve uzmanlardan rapor almak suretiyle karar verebilir:

- Bakım ve gözetimi üzerine alan akrabalarından birine teslim,
- Bakım ve gözetimi üzerine alan güvenilir bir aile yanına yerleştirme,
- Çocuk bakımı ve yetiştirme veya benzeri resmî yahut özel kurumlara yerleştirme,
- Resmî veya özel bir hastaneye veya tedavi evine yahut eğitimi güç çocuklara mahsus kurumlara yerleştirme.

Şahsî ilişki kurulması

MADDE 11- (1) Şahsî ilişki kurma hakkının korunması veya tesisi talebi ile bu talep üzerine yürütülecek adlî ve idarî işlemler, çocuğun iadesi talebi hakkındaki usul ve esaslara tâbidir.

(2) Çocuğun iadesi veya çocukla şahsî ilişki kurulması davasının neticelenmesine kadar, mahkemece başvuruda bulunan ile çocuk arasında geçici olarak şahsî ilişki kurulması kararı verilebilir.

İade davasında velâyet

MADDE 12- (1) Çocuğun iadesine dair bir karar verilmiş ise, bu hükümde ayrıca velâyete ilişkin karar verilmez. Ancak, çocuğun iadesi talebinin reddine karar verilmesi halinde, velâyet hakkına dair bir karar verilebilir.

Velâyet kararının iade davasına etkisi

MADDE 13- (1) Çocuğun iadesi başvurusunun yapılmasından sonra verilmiş bir velâyet kararı, bu Kanun hükümleri çerçevesinde çocuğun iadesi talebinin reddine gerekçe oluşturmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bekletici mesele

MADDE 14- (1) Görülmekte olan bir iade davası sırasında velâyet davası da açılmış ise, velâyete ilişkin dava bekletilir.

Davaların ayrılması

MADDE 15- (1) İade davası ile velâyet davası birleştirilmiş ise birleştirilen davalar tefrik edilerek öncelikle iade davası görülüp sonuçlandırılır.

Adli tatil

MADDE 16- (1) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işler adli tatilde de görülür.

(2) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun adli tatil nedeni ile sürelerin uzatılmasına ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Kararın kesinleşmesi

MADDE 17- (1) Çocuğun iadesine veya şahsi ilişki kurulmasına dair kararlar kesinleştiğinde yerine getirilir.

(2) Çocuğun iadesi ve şahsi ilişki kurulması hakkındaki kararlara karşı Merkezî Makam, başvuruda bulunan veya davalı tarafından kanun yoluna başvurulabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kararların Yerine Getirilmesi

Kararın yerine getirilmesi

MADDE 18- (1) Çocuğun iadesine veya şahsi ilişki kurulmasına dair ilâmlar, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun ilgili hükümlerine göre çocuğun bulunduğu yerdeki icra müdürlüğünce İcra ve İflâs Kanununun 25 inci maddesinde yazılı şekilde bir icra emri tebliğ etmeksizin yerine getirilir.

(2) Bu Kanun gereğince verilen geçici tedbir kararları Cumhuriyet başsavcılığınca, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu veya ilgili diğer kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yerine getirilir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bekletici mesele

MADDE 14- (1) Görülmekte olan bir iade davası sırasında velâyet davası da açılmış ise, velâyete ilişkin dava bekletilir.

Davaların ayrılması

MADDE 15- (1) İade davası ile velâyet davası birleştirilmiş ise birleştirilen davalar tefrik edilerek öncelikle iade davası görülüp sonuçlandırılır.

Adli tatil

MADDE 16- (1) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işler adli tatilde de görülür.

(2) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işlerde, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun adli tatil nedeni ile sürelerin uzatılmasına ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Kararın kesinleşmesi

MADDE 17- (1) Çocuğun iadesine veya şahsi ilişki kurulmasına dair kararlar kesinleştiğinde yerine getirilir.

(2) Çocuğun iadesi ve şahsi ilişki kurulması hakkındaki kararlara karşı Merkezî Makam, başvuruda bulunan veya davalı tarafından kanun yoluna başvurulabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kararların Yerine Getirilmesi

Kararın yerine getirilmesi

MADDE 18- (1) Çocuğun iadesine veya şahsi ilişki kurulmasına dair ilâmlar, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun ilgili hükümlerine göre çocuğun bulunduğu yerdeki icra müdürlüğünce İcra ve İflâs Kanununun 25 inci maddesinde yazılı şekilde bir icra emri tebliğ etmeksizin yerine getirilir.

(2) Bu Kanun gereğince verilen geçici tedbir kararları Cumhuriyet başsavcılığınca, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu veya ilgili diğer kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yerine getirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İcra müdürlüğünün yetkisi

MADDE 19- (1) Çocuğun iadesi ve şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmın icrası sırasında, çocuğu yanında alıkoyan kişi bulunmaz veya hemen bulundurulması mümkün olmazsa ilâmın yerine getirilmesi yokluğunda yapılır.

(2) Çocuğu alıkoyan kişi icra müdürlüğünün isteği halinde, çocuğun bulunabileceği yerleri derhal göstermek zorundadır. Bu yerler gerektiğinde zorla açtırılır.

Kolluk kuvvetlerinin görevleri

MADDE 20- (1) Zor kullanma hususunda bütün kolluk kuvvetleri icra müdürlüğünün yazılı başvurusu üzerine kendisine yardım etmek ve emirlerini yerine getirmekle yükümlüdür.

Koruma tedbirlerinin yerine getirilmesi

MADDE 21- (1) Çocuk hakkında alınacak her türlü koruma tedbirleri sırasında, fiziksel ve zihinsel yönden zarar görmemesi için 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 25/b maddesinde öngörülen hükümler uygulanır.

İcranın ertelenmesi

MADDE 22- (1) İlâmın yerine getirilmesinin, çocuğun fiziksel ve duygusal yönden gelişimini ağır bir tehlike altında bırakacağından uzman tarafından tespit edilmesi durumunda, icra müdürü tarafından, talep üzerine veya re'sen söz konusu tehlike ortadan kalkıncaya kadar icra ertelenir.

Çocuğun iadesi

MADDE 23- (1) İade veya şahsî ilişki kurulmasına dair kararların icrası suretiyle çocuğun teslimi ancak başvuruda bulunanın veya tayin edeceği bir kişi yahut kurum yetkilisinin huzurunda yerine getirilir.

Çocuğun yerinin değiştirilmemesi

MADDE 24- (1) Mahkemece, talep üzerine veya re'sen iade ya da şahsî ilişki kurulması işlemleri sonuçlanıncaya kadar çocuğun yerinin takibi için aşağıdaki geçici tedbirlerden birine ya da birden fazlasına karar verilebilir:

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

İcra müdürlüğünün yetkisi

MADDE 19- (1) Çocuğun iadesi ve şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmın icrası sırasında, çocuğu yanında alıkoyan kişi bulunmaz veya hemen bulundurulması mümkün olmazsa ilâmın yerine getirilmesi yokluğunda yapılır.

(2) Çocuğu alıkoyan kişi icra müdürlüğünün isteği halinde, çocuğun bulunabileceği yerleri derhal göstermek zorundadır. Bu yerler gerektiğinde zorla açtırılır.

Kolluk kuvvetlerinin görevleri

MADDE 20- (1) Zor kullanma hususunda bütün kolluk kuvvetleri icra müdürlüğünün yazılı başvurusu üzerine kendisine yardım etmek ve emirlerini yerine getirmekle yükümlüdür.

Koruma tedbirlerinin yerine getirilmesi

MADDE 21- (1) Çocuk hakkında alınacak her türlü koruma tedbirleri sırasında, fiziksel ve zihinsel yönden zarar görmemesi için 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 25/b maddesinde öngörülen hükümler uygulanır.

İcranın ertelenmesi

MADDE 22- (1) İlâmın yerine getirilmesinin, çocuğun fiziksel ve duygusal yönden gelişimini ağır bir tehlike altında bırakacağından uzman tarafından tespit edilmesi durumunda, icra müdürü tarafından, talep üzerine veya re'sen söz konusu tehlike ortadan kalkıncaya kadar icra ertelenir.

Çocuğun iadesi

MADDE 23- (1) İade veya şahsî ilişki kurulmasına dair kararların icrası suretiyle çocuğun teslimi ancak başvuruda bulunanın veya tayin edeceği bir kişi yahut kurum yetkilisinin huzurunda yerine getirilir.

Çocuğun yerinin değiştirilmemesi

MADDE 24- (1) Mahkemece, talep üzerine veya re'sen iade ya da şahsî ilişki kurulması işlemleri sonuçlanıncaya kadar çocuğun yerinin takibi için aşağıdaki geçici tedbirlerden birine ya da birden fazlasına karar verilebilir:

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

- a) Çocuğun yurt dışına çıkışının geçici olarak durdurulması,
- b) Çocuk adına pasaport alınması veya yenilenmesi işlemlerinin durdurulması,
- c) Çocuğun okul, muhtarlık veya nüfus kayıtlarının alınması veya değiştirilmesi işlemlerinin durdurulması,
- d) Çocuğun yanında bulunduğu kişinin çocukla birlikte, düzenli olarak, bulunduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine görünmesi,
- e) Pasaport veya kimlik kayıtlarına dava süresince el konulması,
- f) Çocuğun tayin edilen sürelerde yetkili makamlarca kontrol edilmesi,
- g) Bu maksatla öngörülen diğer her türlü tedbirler.

Cezaî yaptırım

MADDE 25- (1) Çocuğun iadesine veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmların icrası sırasında çocuğu gizleyen veya ilâmın icrasından sonra tekrar kaçırarak taraf ile bu fiillere iştirak edenler ve bu Kanuna göre yapılan tebliğ, tedbir ve emirlere uymayanlar, lehine hüküm verilmiş kimsenin şikayeti üzerine 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 341 inci maddesi uyarınca cezalandırılır.

Çocuğun giderleri

MADDE 26- (1) Bir aile yanına veya paralı özel bir kurum ya da benzeri teşekküllere yerleştirilen küçüğün giderleri Devletçe ödenir. Ödenecek bu meblağ mahkemece verilecek bir kararla tespit edilir.

(2) Haksız yere ödeme yapılmasına sebebiyet veren ilgililere karşı Devletin, genel hükümler uyarınca rücu hakkı saklıdır.

Yargılama masrafları

MADDE 27- (1) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işler harca tâbi değildir. Yargılama masrafları kovuşturma ödeneğinden karşılanır. Bununla birlikte yargılama masrafları davayı kaybedene yükletilir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

- a) Çocuğun yurt dışına çıkışının geçici olarak durdurulması.
- b) Çocuk adına pasaport alınması veya yenilenmesi işlemlerinin durdurulması.
- c) Çocuğun okul, muhtarlık veya nüfus kayıtlarının alınması veya değiştirilmesi işlemlerinin durdurulması.
- d) Pasaport veya kimlik kayıtlarına dava süresince el konulması.
- e) Çocuğun tayin edilen sürelerde yetkili makamlarca kontrol edilmesi.
- f) Bu maksatla öngörülen diğer her türlü tedbirler.

Yaptırım

MADDE 25- (1) Çocuğun iadesine veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmların icrası sırasında çocuğu gizleyen veya ilâmın icrasından sonra tekrar kaçırarak taraf ile bu fiillere iştirak edenler ve bu Kanuna göre yapılan tebliğ, tedbir ve emirlere uymayanlar hakkında, 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 341 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Çocuğun giderleri

MADDE 26- (1) Bir aile yanına veya paralı özel bir kurum ya da benzeri teşekküllere yerleştirilen küçüğün giderleri Devletçe ödenir. Ödenecek bu meblağ mahkemece verilecek bir kararla tespit edilir.

(2) Haksız yere ödeme yapılmasına sebebiyet veren ilgililere karşı Devletin, genel hükümler uyarınca rücu hakkı saklıdır.

Yargılama masrafları

MADDE 27- (1) Bu Kanunun uygulanmasından doğan dava ve işler harca tâbi değildir. Yargılama masrafları kovuşturma ödeneğinden karşılanır. Bununla birlikte yargılama masrafları davayı kaybedene yükletilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Şu kadar ki; başvuruda bulunan adına bir avukat veya müşavirin katılımından doğan masraflar ile çocuğun iadesi sebebiyle doğan masraflar kovuşturma ödeneğinden karşılanmaz.

Adli yardım

MADDE 28- (1) Bu Kanunun uygulanmasında, başvuruda bulunan adli yardımdan yararlanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Usul hükümleri

MADDE 29- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde; 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun aile hukukuna ilişkin hükümleri ile 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 9.1.2001 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu, 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ve 3.7.2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun hükümleri 1.8.2000 tarihinden sonra meydana gelen bu Kanun kapsamındaki dava ve işler hakkında da uygulanır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(2) Şu kadar ki; başvuruda bulunan adına bir avukat veya müşavirin katılımından doğan masraflar ile çocuğun iadesi sebebiyle doğan masraflar kovuşturma ödeneğinden karşılanmaz.

Adli yardım

MADDE 28- (1) Bu Kanunun uygulanmasında başvuruda bulunan, adli yardımdan yararlanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Usul hükümleri

MADDE 29- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde; 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun aile hukukuna ilişkin hükümleri ile 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 9.1.2001 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu, 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ve 3.7.2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun hükümleri 1.8.2000 tarihinden sonra meydana gelen bu Kanun kapsamındaki dava ve işler hakkında da uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 30- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 30- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı V.

A. Şener

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

A. Koç